Circulaire Economie

28/4/2016, Rob Buurman, Vlaams Parlement

BOND BETER LEEF VOOR DE TOEKOMST MILIEU

Definitie

[...] the circular economy is defined as an economy that provides **multiple value-creation mechanisms which are decoupled from the consumption of finite resources** (Figure 8). This definition rests on three principles:

- **Preserve and enhance natural capital** by controlling finite stocks and balancing renewable resource flows – for example, replacing fossil fuels with renewable energy or returning nutrients to ecosystems.
- **Optimise resource yields** by circulating products, components, and materials in use at the highest utility at all times in both technical and biological cycles – for example, sharing or looping products and extending product lifetimes.
- **Foster system effectiveness** by revealing and designing out negative externalities, such as water, air, soil, and noise pollution; climate change; toxins; congestion; and negative health effects related to resource use.

Ellen MacArthur Foundation - Growth Within: a Circular Economy Vision for a Competitive Europe

BOND BETER LEEF VOOR DE TOEKOMST MILIEU

Definitie

The transition to a more circular economy, where the value of products, materials and resources is maintained in the economy for **as long as possible, and the generation of waste minimised** [...]

European Commission - Closing the Loop - An EU action plan for the Circular Economy

De essentie

“Between 1900 and 2009, industrialisation led to a ten-fold increase in global material use and a seven-fold increase in domestic energy consumption in Europe.”

Ellen MacArthur Foundation - Growth Within: a Circular Economy Vision for a Competitive Europe

““With the predicted rise in population and economic growth to maintain the level of pollution we have today, we need to be able to produce the same output for 10% of the impact.”

Factor Ten Institute - Wikipedia

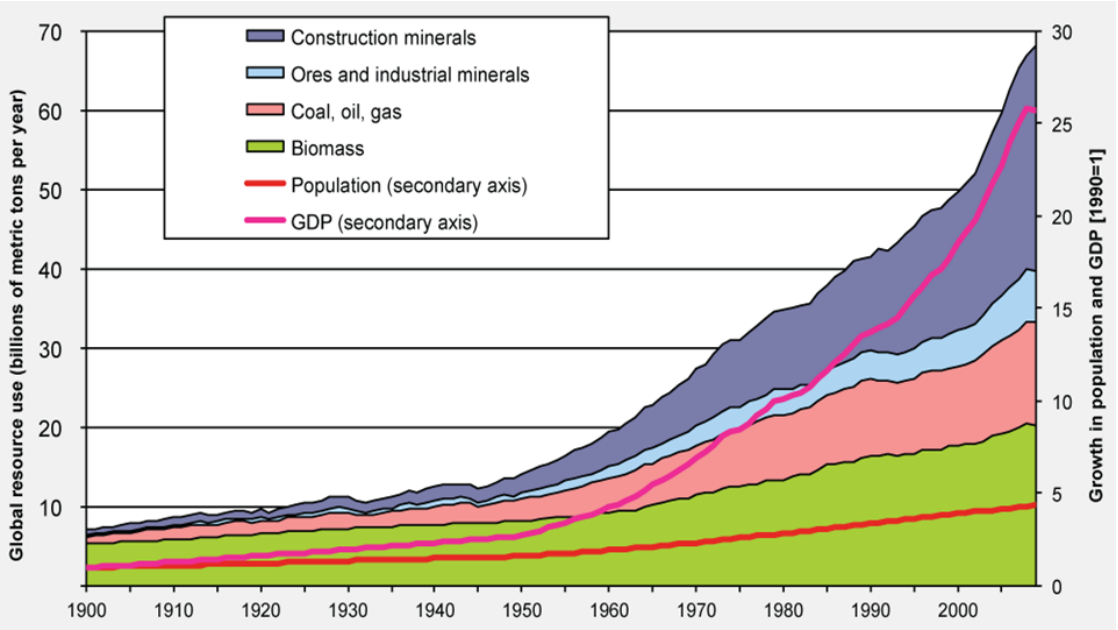
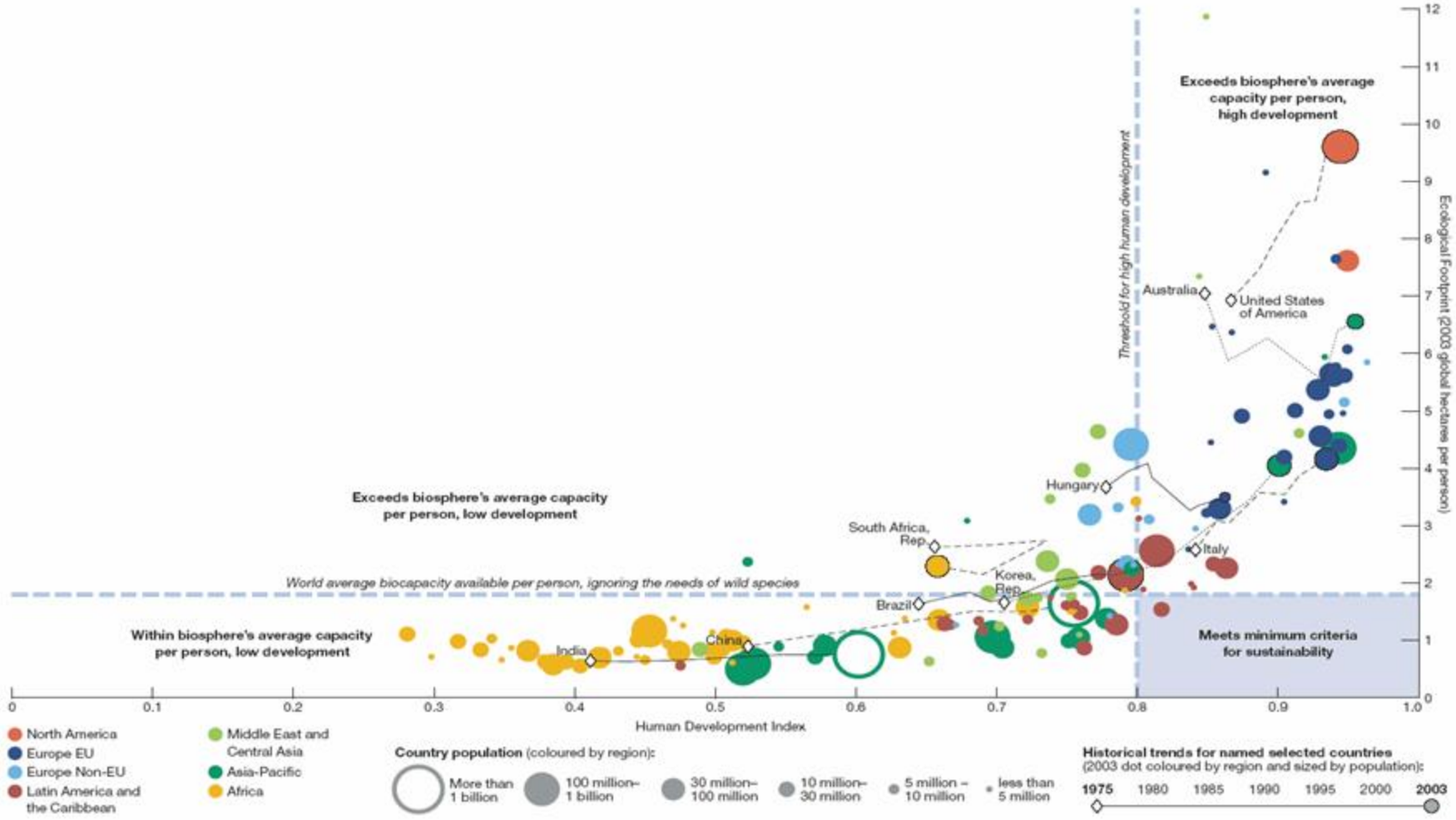

Fig. 22: **HUMAN DEVELOPMENT AND ECOLOGICAL FOOTPRINTS,** 2003

Ecologische rugzak

Mirja's Heavy Morning
Mirja wakes up and puts on her 12.5 kg heavy wristwatch. She slips into her 30 kg heavy jeans, brews her coffee with the 52 kg weighing coffee machine and enjoys the refreshing drink from her 1.5 kg heavy mug. After putting on her 3.5 kg weighing jogging shoes she gets on the way to the office on her 400 kg heavy bicycle. Once there, she turns on her computer that weighs several tons and puts in her first call with the help of her telephone weighing 25 kg.

Mirja's day has begun as usual. Except this time it started with ecological rucksacks.

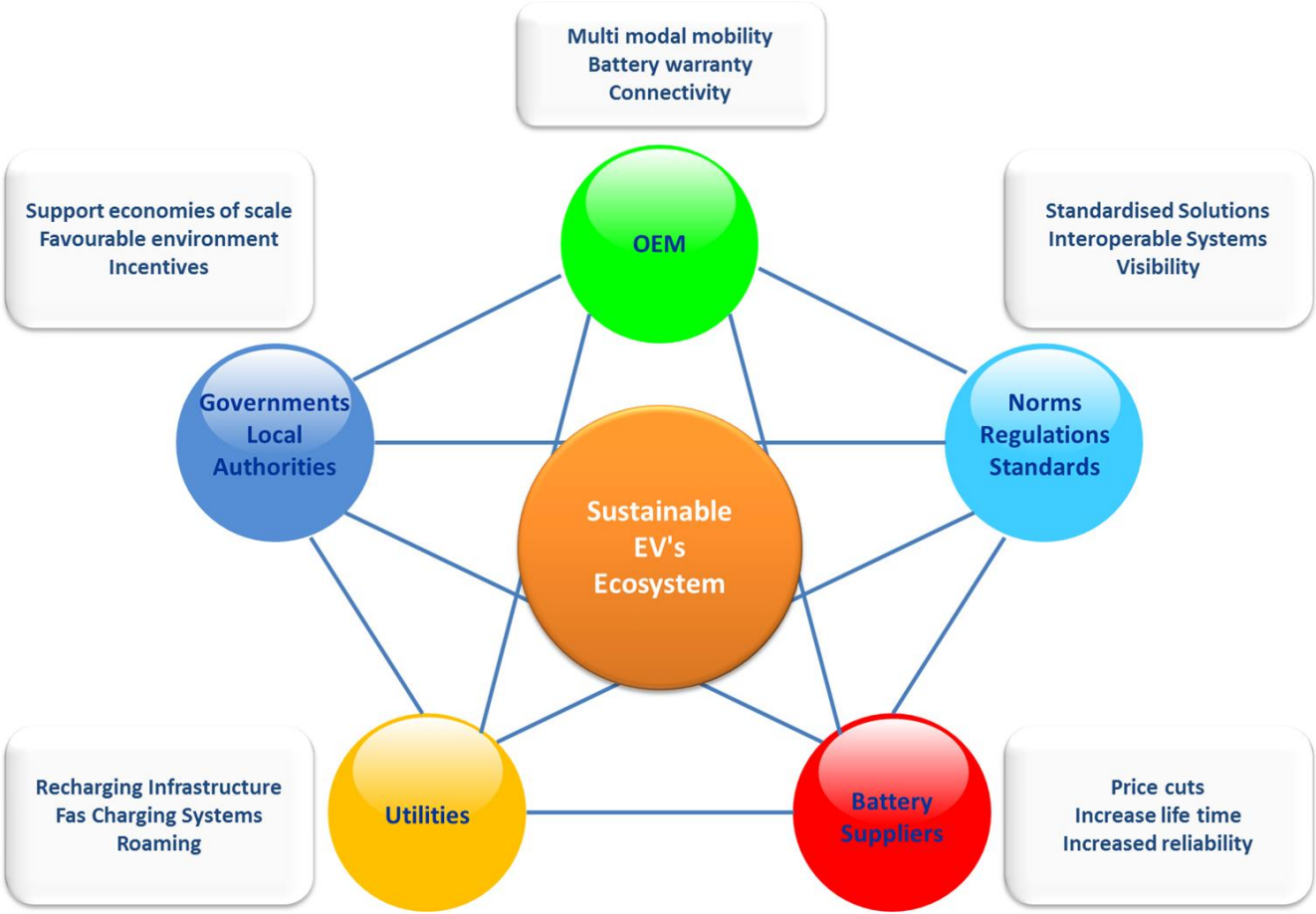
BOND BETER LEEF VOOR DE TOEKOMST MILIEU

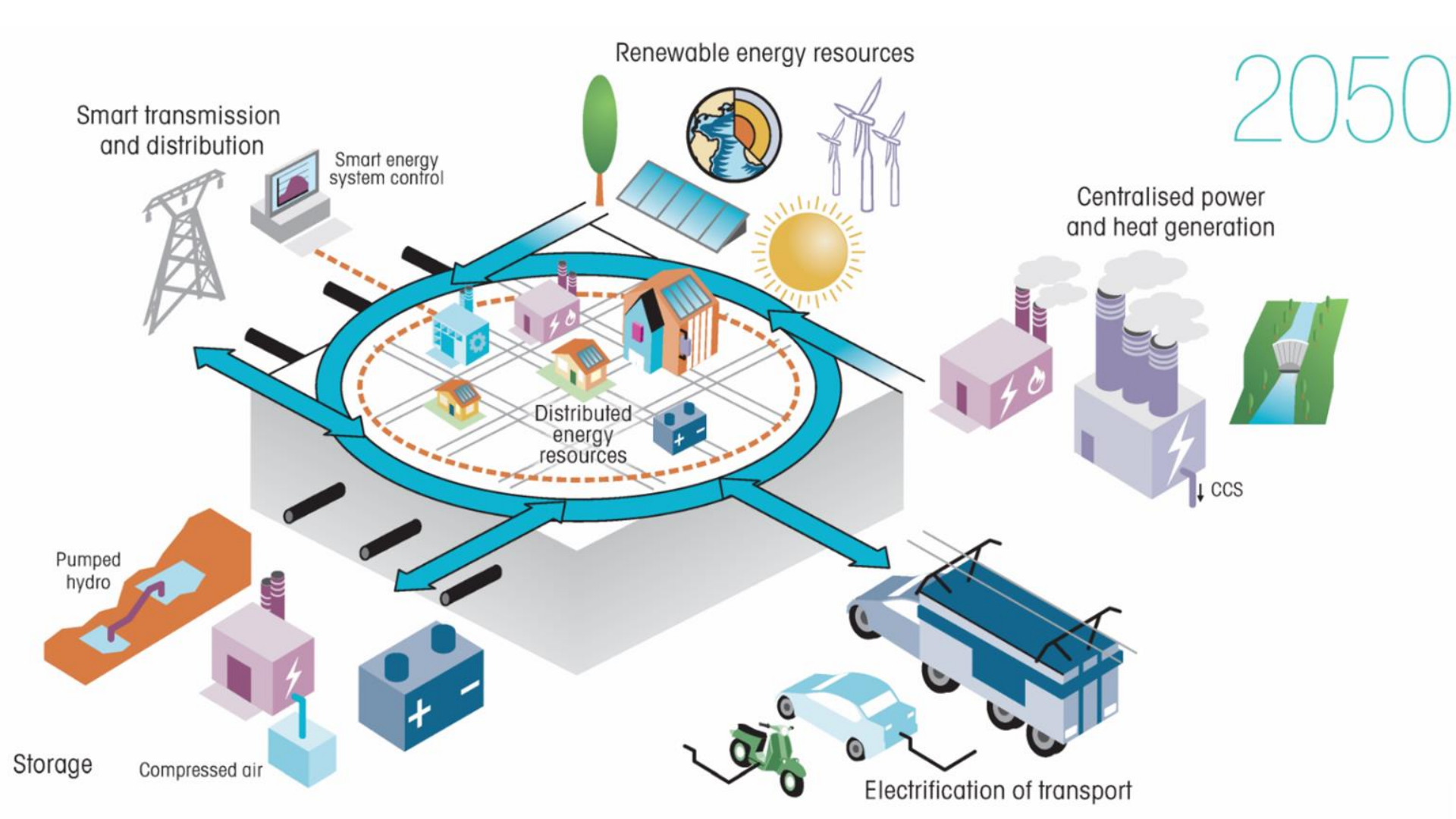
Systeeminnovatie

- Grondstoffenconsumptie = ‘wicked problem’
- Losse initiatieven, hoe goedbedoeld ze ook zijn, lossen het probleem niet op.
- De aanpak vd niet-duurzame consumptie van grondstoffen vraagt een systemische aanpak.
- De huidige aanpak richt zich vooral op het bestrijden van het symptoom. Denk bijvoorbeeld aan afvalverwerking.

BOND BETER LEEF VOOR DE TOEKOMST MILIEU

Multi modal mobility
Battery warranty
Connectivity
Support economies of scale
Favourable environment
Incentives
OEM
Standardised Solutions
Interoperable Systems
Visibility
Governments
Local
Authorities
Norms
Regulations
Standards
Sustainable
EV's
Ecosystem
Recharging Infrastructure
Fas Charging Systems
Roaming
Utilities
Battery
Suppliers
Price cuts
Increase life time
Increased reliability

2050
Renewable energy resources
Smart transmission and distribution
Smart energy system control
Centralised power and heat generation
Distributed energy resources
CCS
Pumped hydro
Storage
Compressed air
Electrification of transport

Transitie in Vlaanderen?

Veel goede initiatieven:

- Visienota 2050: een langetermijnstrategie voor Vlaanderen
- OVAM & Vlaams Materialenprogramma - trekker ‘enabler slim samenwerken’
- Plan C: Reburg, Circulaire Mode
- Summa
- Antwerpen, Kortrijk, Gent
- Bond Beter Leefmilieu
  - 65 maatregelen voor de deeleconomie http://www.bondbeterleefmilieu.be/page.php/26/418
  - Circulaire aankopers http://www.circulair-aankopen.be/
  - Werkgroep Circulaire Economie Transitienetwerk Middenveld

BOND BETER LEEF MILIEU VOOR DE TOEKOMST

Transitie in Vlaanderen?

- Veel goede initiatieven, maar beperkte samenhang.
- Circulaire Economie ≠ systeem, maar is een richting die we op moeten met meerdere systemen.
- Wat zijn wel systemen?
  - Energie
  - Mobiliteit
  - Voeding
  - Textiel
  - Wonen/bouwen
  - Kunststoffen

Afvalplan als voorbeeld

Incrementele verbeteringen:

- Nuttige doelstellingen voor restafval (-10%) en vermindering totale hoeveelheid afval/inwoner
- Keuze om capaciteit verbrandingsovens af te stemmen op beschikbare hoeveelheid restafval
- Doelstelling om zwerfvuil met 20% gewicht omlaag te brengen

BOND BETER LEEF VOOR DE TOEKOMST MILIEU

Afvalplan als voorbeeld

Transitiegerichte aanpak:

- Restafval tegen 2050 tot nul reduceren. Recyclage in 2050 = laatste keuze.
  - Niet-recycleerbare producten uitfaseren
  - Alle plastics en biologisch afval selectief inzamelen
- Tegen 2050 geen enkele verbrandingsoven meer.
  - Routekaart uitstippelen voor afbouw centrales
  - Uitfaseren op basis van energieperformantie en emissies
- Fabrikanten zijn volledig verantwoordelijk voor milieu-impact verpakkingen
  - Zwerfvuil, ontginning grondstoffen, CO2
  - Enkel wegwerpverpakkingen als herbruikbaar niet kan
  - Bijvoorbeeld via UPV

BOND BETER LEEF VOOR DE TOEKOMST MILIEU

Transitielessen

- Focus op systemen en maak daarin **keuzes**
- Incrementele verbeteringen leiden niet tot transitie, maar mogelijk wel tot een lock-in.
- Politiek speelt een sleutelrol om de focus en de richting van de transitie aan te geven en de randvoorwaarden te scheppen
- Zoek steun in samenleving, maar weerstand overkomen is een vanzelfsprekend aspect bij transitie.

BOND BETER LEEF VOOR DE TOEKOMST MILIEU

Richting van de transitie

Grondstoffenefficiëntie ✓

Negatieve externaliteiten ✓

Technologische innovatie ✓

Rol burger ???

Sociale aspecten

Relatie burgers-bedrijven

Aard economie

BOND BETER LEEF VOOR DE TOEKOMST MILIEU

Vergeet de burger niet

- Deeleconomie: peer-peer

AUTODELEN.NET
CARSHARE BELGIUM

BOND BETER LEEF
VOOR DE TOEKOMST
MILIEU

Vergeet de burger niet

- Deeleconomie: peer-peer
- Repair Café’s

Repair Café

Weggooien? Mooi niet!

Vergeet de burger niet

- Deeleconomie: peer-peer
- Repair Café’s
- Kringwinkels

de kringwinkel

KOMOSIE
KOEPEL VAN MILIEUONDERNEMERS IN DE SOCIALE ECONOMIE

BOND BETER LEEF MILIEU VOOR DE TOEKOMST

Vergeet de burger niet

- Deeleconomie: peer-peer
- Repair Café’s
- Kringwinkels
- Burgers die zelf produceren (RESCOOP)
- Open source - ideeën en informatie delen ipv concurreren op ideeën

Relaties tussen burgers en bedrijven veranderen en moeten ook veranderen. Belangrijke taak voor Vlaamse en lokale overheden.

BOND BETER LEEF VOOR DE TOEKOMST MILIEU

Dematerialisatie

Technische stappen

- Ruil materialen met een hoge ecologische rugzak in voor materialen met een lagere milieubelasting.
- Stem capaciteit van systemen en producten af op reële nood. Kleinere auto’s, deelauto’s, formules op basis van gebruik
- Verleng de levensduur en de duur van het gebruik van producten
- Ontwikkel nieuwe technologische systemen om tegemoet te komen aan behoeftes.

BOND BETER LEEF VOOR DE TOEKOMST MILIEU

Instrumenten

- Doelstellingen
- Door middel van fiscale incentives/tax-shift zelfreinigende systemen opzetten
- Niet-fiscale wetgeving
- Monitoring
  - Grondstoffenconsumptie & grondstoffenefficiëntie
  - levensduur producten
  - Reflexieve monitoring tav transitie
  - Recyclage: wordt alles ook echt gerecycleerd?
- Verantwoordelijkheden op juiste plek in de keten leggen (bijvoorbeeld via UPV)
- Experimenteren

BOND BETER LEEF MILIEU VOOR DE TOEKOMST

BOND
BETER
LEEF VOOR DE TOEKOMST
MILIEU